

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Előzetési árak:
Helyben és postán küldve
Egy évre 10 fr. — kr.
Fél évre 5 — —
Negyed évre 2 — 50 —

Egyes szám 5 kr.
A lap szellemi részét illető minden közlemény-feladvány, levelezés, közérdeklődés, a szerkesztőségbe bérmentve küldendő.

Előfizetési helyben:
TELEGGI K. LAJOS és f. G. SÁTHY KÁROLY könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban KUTASI IMRE könyvnyomdájában a postahivatalok útján.

Hirdetési díj:
Négy hasábnos petit sorozat 5 kr.
Nagyobb terjedelmű a hirdetői díj az alábbiak szerint a legolcsóbb árértékű felvételnek felel meg.
Bélyegdíj minden kőbe bontásért 30 kr.

„Nyitott”-ben megjelenő közlemény minden petit sora 20 kr.
Hirdetéseket feljuttatni a kiadóhivatalban, KUTASI I. KÖNYVNYOMDÁJÁBAN, valamint ZICHERMAN H. KÖNYV. IRÓDÁJÁBAN is.

Név nélkül vagy bérmentesen beküldött kéziratok nem vételnek figyelembe.
Kéziratok vissza nem adandók.

Nyolcz nap után.

Debreczen, márc. 14.
Mióta alkotmányunk alakilag visszaállított, s az országgyűlés nyakra-főre gyártja a törvényeket, az óta nem igen mutattak a képviselők — egy ügyben sem oly kiváló érdoklódást, mint a középiskolai javaslat tárgyalása iránt tanusítanak.

Igaz, nem is fordult elő még a magyar közművelődést ily közelről érdeklő, s kiváló fontosságú javaslat, mely oly sok érdeket érint. Már nyolcz nap telt el az általános vitában, s még sokan vannak, a kik szólamra feliratkoztak. Nagy elismeréssel jegyezzük fel a képviselőknél a kártartó buzgalmit, hogy nem engedik meg gondolatlanul törvénybe iktatni az ily nagy horderejű dolgokat, hanem igyekeznek azt minden oldalról megvilágítani.

A kormány sietett volna ezt letárgyalni még a husvétii szünidő előtt, de az szerencsésen megtört a függetlenségi párt szívós kitartásán.

Nem is lett volna értelme azt oly rohamosan átérőszakolni a szentesítés alá. Mert hiszen ez a javaslat nem érint közjogi dolgokat, ennek minden ize beldolog, a miben pedig — állítólag — a magyar törvényhozásnak szabad kéz engedtetik.

Ez a kérdés nem vág bele a közönséges politikába. A pártérdekeknek e javaslathoz semmi köze nincs. Onnan is látszik az, hogy ezen a téren a debreczeni ref. hittanszaki akadémia egyik növendéke Csiky Kálmán éppen azon az állásponton van ebben a tárgyban, mint a klerikális reverendába született Gondóc Benedek. Ők most, Tisza Kálmánnal, az egykor nagy-hírű protestáns elnökön, együtt védik a kath. iskolák kiváltságait, s együtt temetik, vagy legalább igyekeznek eltemetni a prot. önkormányzat elvét.

Pedig ez a magasztos elv a nemzeti szabadság eszméjével szoros összefüggésben áll. Abban is állott mindig. Ezért keltek annak védelmére a századok viharai közt a legtekintélyesebb kath. főurak. Mert nem kell gondolni, hogy a bécsi hatalomtól folyvást üldözött „magyar vallás” hívei meg tudták volna magukat oltalmazni, ha nem lettek volna a kath. atyafiak magyarjai közt olyanok, a kik felismerve a nemzeti ügy fontosságát, támogatták örökké a protestánsok önkormányzati törekvését.

A pápista Helfy e magasabb nézpontra emelkedett, midőn az országgházban levő katolikusoknak méltán szemére vetette,

hogy miért nem támogatják ők most is a protestánsok önkormányzati elvének megőrzését, mint tették azt még a zivatárosabb multban is kath. őseik? Jól tette Helfy, hogy oda ütötte a szegénybéljeget, a hova kellett, s neki joga is volt ahhoz, mert ő is annak a felekezethez tagja.

Nem panaszkodunk ugyan általában minden katolikusra, mert hiszen azok sorából emelte fel hatalmas szavát Ugron Gábor is, a ki hazafias lelkének egész hevével küzdött a prot. érdekek mellett.

Bizony másképp nem is tehetnek. Igaz, hogy a kálmánisták közt is vannak, a kik saját felekezeteik ellenében elszántan játszásként a Brutus szerepét. A korszellem félreértésének metyéje szállott ezekbe, s a hirdetések szabadelvűségeit használják fel annak a gyilkosnak, a melylyel ki akarják végezni a klérus érdekéért a prot. önkormányzat elvét.

A klérus érdekéért! Már ha kimondtuk, hát csak maradjon. Ez az a nagy hatalom, mely előtt minden szabadelvű törekvés meghunyászkodik. Ennek a Molokhnak kell feláldozni mindent, még a történelmi jogokat is; a klérust Magyarországon nem lehet más emberekből álló társaságokkal egy törvény alá vonni, vagy legalább nem merik ezt tenni. A nemesi előjogokat el lehetett törölni, s az érdekelt férfiak — anyagi érdekeiket nem tekintve — önként hajoltak meg az egyenlőség nagy elve előtt. De a klérus? Őh az már más. A hatalom legengedelmesebb katonáit nem lehet oly könnyen háborgatni a kiváltságos helyzet kényelmes nyugpárnájáról.

Ezt a tanúságot merítettük a középiskolai javaslat nyolcz napi tárgyalásából. Szomorú tanúság, mi sajnáljuk legjobban, hogy ezt kellett levonnunk a hosszú parlamenti küzdelemből, de hát az igazság szava áthatóbb a menyörgésnél.

Vajon el fog-e fogadtatni e javaslat általánosságban, az valószínűleg holnap dől el. De ha ez megtörténik is, még remény lehet arra, hogy a részletes tárgyalásnál a sérelmesebb pontokat kiöröklhetik.

Mi ugyan óhajtanók azt határozottan visszautasítani a miniszternek, hogy alakítsa át újra, ha így aztán megtisztíthatnák a salaktól, könnyebben melhetne az át a képviselőház tárgyalásain is.

Igy nyereség volna az időben is.
Debreczen, márc. 14.
— Uj lap. A „Concordia” nyomda tulajdonosai e hó 20-tól kezdve uj függetlenségi

napi lapot adnak ki. A lap szerkesztői Pólyai Géza és Déry Gyula lesznek.

— **A csángók** hazatelepítésére szükséges összeg körülbelül együtt van már. Csak a Pesti Naplónál több, mint 13 ezer forint gyűlt be eddig. A többi lap gyűjtése is tekiutyes összeg tesz ki.

— **Vége felé.** A középiskolai törvényjavaslat felett az általános vita holnap alkalmassint véget ér. Többen, kik fel akartak szólalni, a részleteknél fogják nézeteiket elmondani.

A szélnek eresztve.

Társadalom, állam, soha sem követ el az emberiség és saját maga irányában olyan nagy bűnt, mint a proletárság növelése által. Ennek a bűnnek közelebb ismét lesz egy igen szép (!) nyilvánulása.

Körülbelül négyszáz ember kezéből veszik ki a kenyeret és adják kezébe a koldusbotot...

Szélnek eresztettek négyszáz csendbiztosot... Nagyobb veszedelem pedig, ha négyszáz ember kenyér nélkül marad, mintha négyszáz a csatában esik el. Rokonságban, üzleti összeköttetésben nagy zavart támaszt az különösen, ha azok, kik kenyér nélkül maradnak, az értelmiség osztályába tartoznak.

Mint a vén katonának, még annyi jutalmuk is alig van, mert ez legalább érdempénz és rongyos köpönyeg kap.

Igaz ugyan, hogy a négyszáz szélnek bocsátandó csendbiztosok nagy része meg volt hiva a csendőri tanfolyamra, de hát öreg legény már ezek nagy része, kiket nem lehet a kadétok mesterségére betanítani.

Egy pestmezei csendbiztos, ki már ötven éve kerget a betyárok országútján, elkeveredve mutogatta e sorok írójának a hadapródi tanfolyamra való behívást. „Nem láttam én még soha hetven éves kadétot” — mondá és igaz volt.

Nem a kabát különbözteti meg különben sem a rendőrt, még kevésbé a név, hanem a képesség... Ebből a szempontból kiindulva, nevelni kellett volna 1867. óta rendőroket, kik hivataluktól át lettek volna hatva, a kik át-éreztek volna, hogy az ő teladatum a gondviseléssel rokon...

Ennek már vége, a szent Dávid hegedűje notájára való ez a rendszer, most másról van a kérdés.

Négyszáz család marad kenyér nélkül, ezért bátran a közvélemény ítélőszéke elé lehet állítani a kormányt...

A vád lényege pedig nem egyéb, mint hogy ma hivatalokat terem, vagy legalább mint keresztapa, ott van a keresztelől, hol közhatalóságok a szülők, a nélkül, hogy intézkednek a jövőről.

Egy-egy községi, állami, megyei vagy magánhivatalnok állást sem volna szabad addig szervezni, míg ok és mód, alap vagy garancia nem nyujtatnak arra nézve, hogy az illető hivatalnok vagy szolgálja sorsa arra az eshetőségre biztosítva legyen, ha önhibája nélkül

veszti el állását, mint most a csendbiztosokkal van a dolog. Kik egészen keresztunok állanak. Kinevezte őket a főispán, fizette őket a megye s a megyék házi pénztárától 1882-ik év december 1-80 napján kaptak utójára fizetesüket. Felig állami tisztviselők, mert erkölcsileg az állam képviselője, a főispántól függöttek, felig megyei tisztviselők.

Mi lesz velök!
Az 1883-ik évre megállapított megyei költségvetésekre vajmi édes-keves helyen lehet a csendbiztosok végkielégítése felvéve. Sajátosság állapotoknál fogva mostoha gyermekei a megyének, kik kegyeletlen egyébben most nem fognak részesülni.

Fel is irt, le is irt, ha csak a magánösszeköttetés nem fogja gyámolító kezét nyugtani, mint ez, egyenmely helyen nyilatkozik is már. A volt csendbiztosok kinevezik sok helyen tisztviselők, kiknek a megyéknek az adóvégrehajtás, egy másik megyében megteszik megyei utfelügyelőnek, valamelyik nagy ur kinevezi ispanjának, helyet kapnak egy-két biztosító-intézetnél stb.

Igen, de még ilyen uton is legalább 350 marad kenyér nélkül, kiknek, daczára, hogy elnek, ö z v e g y e i k é s á r v á i k lesznek. Valódi jösszerú rejteljé.

A dolog így van, vad alá helyezhetünk államot, társadalmat, itelelet is hozhatunk, de ez irrot malaszt marad, mert holnap, holnapután egy újabb osztály veszi kezébe a koldusbotot.

Nyugdíj nélkül vannak a lelkesek, megegye i t i s z t v i s e l ő k, napdijsok, kisebb városok tisztviselői, orvosok, állatorvosok, mérnökök, szőlészek, magánisztviselők stb.

Legközelebb a kataszteri munkálatok bevégezésével megint elő fog fordulni az az eset, hogy néhány száz ember marad kenyér nélkül...

Tenni kell, még lehet, míg az ilyen hivatalvesztések által az iparos és kereskedelmi világban, habár csak szórányosan is, de zavarok állnak be...

A sok politizálás (?) közben megfejtkezünk magunkról. Közéletünkől kivestek az olyan emberek, kik ezt az önfelédkezést ebrésztő szavakkal megszüntették. A vidéki élet megszünt, mindenki a fővárosi érdekek foglalkoztatja. Többet törődünk az egyiptomi kérdéssel, — mint saját hazánk, tűzhelyünk biztosításával.

Ezért azután, mikor sem állam, sem hatóság nem törődik egyenmelyikünkkel, elfeledjük még az ö n s e g é l y elvét is alkalmain saját magunkkal szemben.

A most szélnek bocsátott négyszáz csendbiztos példája tanítson meg rá, legalább azokat, kik még eddig gondoskodásról kívül állanak.

Tömörülés, ez a jelszó, de a zászlót csak olyan ember bontsa ki mindenütt, a kinek neve és tekintélye van, s a ki a jötekonyságot fel tudja rázni közonyéből már azért is, mert nem magáért, hanem másokért tesz.

Többé ne legyen rá pelda, hogy egyszerre egy egész osztály marad kenyér nélkül, mint most ez a csendbiztosokkal történik meg.

Erdélyi Gyula.

A »DEBRECZEN« TÁRCZÁJA.

Emlékezzünk régiekről.

(1883. márc. 15-re.)

Hajnal dereng a barna láthatáron,
Szelid szabadság ékes hajnala;
Hogy a növekvő fény ölébe zárjon
S dicsekvő legyen hazánk, miként vala.
Feljött a csillag. Vénusz csillagának
Fénylő varázsa ömlik szerteszét:
Kossuth ajkán uj é l e t i g e t á m a d
S szívet, velét megrenget e beszéd.

Föl a szabadság örök s nagy nevében.
Omoljanak le a válszfalak,
Mik bürtönt vontak nép között, a népben
Szilárd talajj izmosuljanak!
Egyenlő joggal járjon rajta minden
S testvériség szeresse a hazát;
Kik külön szó ajkon bár, de szívből
Mindzen érzést az e g y s é g h a s s o n á t!

És ime, rögtön zászló leng a szélben
A hármaz bércz s a nagy folyam fölött!
Halk suttogása, hogy: nemzetünk éljen
S, hogy uj időnek tavaszfénye jött.
Megáltozik haragja vén Klónak,
Embert ezen tul embernek tekint;
Ki a h a z á n a k ü d v é t t a r t j a j ó n a k
Márvány lapjára vési föl megint!...

Az egyesült nép nem paraszt s nemes már,
Hanem szabad polgár szabad hazán,
Mely hatalmasok kegy-hevére nem vár.
... Erős kezekkel segít önmagán!

Most ölte testet ama régi eszme:

Egy legyen a jog s egy az akarat!
A szunyadóp nép ébred, — semmi veszte,
... Saját ura magának percz alatt.

Szibériának tartós hómezői
Tavaszi vidultán tűnek hirtelen,
Szabad napfénynek kelle visszajönni,
Hogy e hazán meg új virány legyen.
Ott a t i z e n k é t t á m p o n t v i v a —
küzde

Mindegyi nárcisz a tavaszmezőn...
Vérharmatra várt, hogy legyen főrészve
S főrésze által óriás fa lón!

Ajk s fajtkülönbség nyugtózó bilincse
Gyorsan lehull s karddá emelkedik.
Egyenlőség s szabadság ide hirtse
A testvériség magdát el nekik!
Kikél a mag s dus aratásra várnak
Kik független ekeken szántanak;
Biztos porondján állnak ők a várnak,
Hol vég esetben foly csak vérpatak.

Harmincznégy év sötét szárnylebbenése
A honfi szíve árnyékok vetett.
De nem mult semmi, csak el vagyon késvő
Az összetartó, kész honsszerető.
Pártküldelemmé fajult a hon élte,
Mint a dobszónál a vagyonyyerés;
Mig a dobszól: ki mond többet érte
A vagyontalan tárczájába vé...

Kik negyvennyolczban még vagyonnal bírtak
Mikké lenének? Gyász földönfutók!
Számukra nem lett balzsama a szírnak
S gnyoljja őket a koldus utód.

A hon oltárán a kik áldozának,
Kevés meletet élveztek csupán;
Reájok most elismerés sem árad:
Miert áldozának v a k m e r ő e n s b u t á n ? !

Mondják, szépen lebeg a hon hajója,
Közös ügynek szelleyje fu red.
Orvény előtt áll s nincs kéz, mely megdója,
Vagy a biztos révpártja hajtmá.
A közös ügygel szinig telt vízekék
Horgonyt, árbocot erősitének,
De ha viharral s vésszel szembe nének,
Közöttük oly sok a nehéz beteg...

E harminczötös év forduló napja
Legyen nagy ünnepe széles e hazán;
Él még, kinek teremtő lelke adja
Kitartásunkat híven igazán.
Kossuth Lajos él, áldja őt az ég is,
Mig mellőle sok „hajló” sirba tért.
K i t ő r h e t i k , d e m e g n e m h a j l i k
m é g i s

U s z h o m l o k r a t ű z z ű k a b a b é r t
(Debreczen.)

A farkas és a bányász.

(Humoreszk.)

Nincs nagyobb aljasság, mint midőn valaki legyőzött ellenfelét teszi guny tárgyává! De igen, van kulomb is! Kulomb pedig a nó aljassága, ki szép es fiatal, bi biztosan tudja, hogy imádják őt és ki daczára ennek, ugy játszik kedvesével, mint a macska az egérrel és így szól hozzá: Akarom, udvaroljon nekem, beszéljen, én hallgatom, — holott tudja a könyörtelen, hogy e színelét közöny végleg elűzheti a fiérfit, kinek minden érzelmét szíve he-

Törvényhozás.

Budapest, március 14.

A vita erősen folyik a középiskolai törvényjavaslat fölött. Ma első szónok Hérits Antal volt, ki elfogadta a javaslatot részletes tárgyalás alapjául, — hangoztatván az érdekeket, melyeket hazai tanügy terén a tanító szervezetek szereztek.

Most Zay Adolf emelt szót és 3 1/4 óra hosszig tartó beszédben a javaslat ellen szólt. Mindenekelőtt a középiskola körüli controvers kérdéseket fejtegette; kikelt azután a javaslat ama részei ellen, melyek szerinte centralistá cussok és meg fogják ölni a szabad fejlődést. Felekezeti álláspontra helyezkedve, hangsúlyozza, hogy a javaslat „de nobis sine nobis” készült. Beszédével, melynek többi részében Zsilinszky, Prónay Dezső, Berzeviczy és más képviselőkkel polemizált isszonyu hosszasan, igen erős próbákra tette a ház türelmét. s mindamellét a ház e reneteg beszéde a vita 8-ik napján is elég, mondhatni bámulatos figyelemmel kísérte. Ez volt az egész vita alatt s tán az egész új alkotmányos korszakban hosszúság tekintetében a legmonstruosabb parlamenti beszéd.

Tiszta Kálmán igen eles hangon válaszolt Zay-nak, s ezzel a hosszúra nyúlt ülés befejeztetett.

Ugron Gábor beszédéből.

(Tartott a képviselőház márcz. 12-iki ülésén a középiskolai törvényjavaslat tárgyában.)

E vita folyamán a miniszterelnök olyan kifejezésre ragadta magát, melyet szó nélkül nem hagyhatok. (Halljuk! a szélső baloldalon.) E kifejezés hangzik így: „Igaz, nem így beszéltem a Bach-rendszerrel szemben és ha jönne, de nem fog jönni, mert nem fog sikerülni önknek oly zavart előidézni, mert még egyszer olyformára rendszer csak úgy jöhetne, ha önknek sikerülni fogna az országban oly zavarokat előidézni, melyeknek a következménye lenne.” Ez vád azon párttal szemben, melynek én is tagja vagyok, mintha az zavarokat törekednék előidézni. De ne legyen a miniszterelnök urnak öröme. Biztosíthatom, hogy ez a mi pártunknak nem cselje, mert ha cselje volna, elég erős arra, hogy azt meg is tudja tenni. (Ugy van! a szélső baloldalon.) Legyen meggyődvé a miniszterelnök, nemcsak azért nem cselje e pártnak, mert nem akarja, de azért is, mert tagjainak nem érdeke. Mert figyelmeztetem a miniszterelnök urat, nemcsak az veszthet ily zavarok esetén, a ki minisztereséget vesztheti el. (Helyeslés a szélső baloldalon. Derültség a jobb oldalon.)

De azt mondja a miniszterelnök, hogy ha e zavarok bekövetkeznek, akkor bekövetkezik a Bach-korszakhoz hasonló abszolutisztikus rendszer.

En azt hiszem, hogy az ország első miniszterének ily nyilatkozatot tennie nagy könynyelműség, mert mit mond ez? Hogyha zavarok következnek be, a zavarok lecsillapítása nem az alkotmányos rend és törvény uralma helyreállítása érdekében történik, hanem arra, hogy egy abszolutisztikus rendszer az ország nyakára hozassék. (Helyeslés a szélsőbalon.) vagyis a hatalom birtokosát, a koronát oly inszinuációval illeti, mely az esküszegéssel egyenlő (Ugy van! helyeslés a szélsőbalon.) Ez inszinuációt vissza kell utasítanom, és szerencse az országra nézve, hogy a miniszterelnök urnak csak hata ma nagy, de tekintélye már e hazában kicsiny. (Elénk helyeslés a szélsőbalon. Ellemondás a jobboldalon.) mert ezen szavai az országban nem keltik fel azon nyugtalanságot, melyet felkeltene, ha Magyarország kormányelnökének ajkairól minden nyilatkozatot komolyan kellene venni. (Elénk helyeslés a szélsőbalon.)

Ne tünjék fel akkor a t. háznak, ha azután a mi sorainkból némelyek ezen törvényjavaslattal szemben határozott felekezeti szem-

pontról foglalnak állást, mert azon emberek alá tudnak rendelni felekezeti érdekeiket egy magyar államnak, de vonakodnak alárendelni egy oly államnak, melynek miniszterelnöke azal fenyeget, hogy lehet idő, midőn az még magyar sem lesz. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.) Mert hiszen egészen más lesz azon felekezeteknek harca, hogyha egy abszolutisztikus kormányval szemben kell harcolniuk akkor, midőn az minden törvény nélkül rabolja meg jogukat, mint egy oly abszolutisztikus kormányval való küzdelme, mely az alkotmányos törvényhozás által meghozott törvények alapján török ajtait a felekezetek iskoláinak. Nem a felekezeti szempontra az, mely szavazatomat eldöntötte e törvényjavaslat ell-n, hanem meggyőződésem arról, hogy a jelenlegi középiskolai rendszer teljesen rossz, ferde, ferdeségében egy állami életünk, mint társadalmunkra nézve káros és kártékony és ezen törvényjavaslat nem azon érületnek ad kifejezést, a mely már Európának művelt köreit és a nevelési ügygyel foglalkozó gondolkodott elfogta, hogy a jelenlegi középiskolai oktatási rendszer már soká fen nem tartható, annak egy új középiskolai oktatási rendszernek kell hogy helyet adjon.

A jelenlegi középiskolai rendszer a középiskolából veszi eredetét, midőn az egyetemmel együtt mint előkészítő iskola keletkezett. A középiskolán, midőn a tekintélyt helyezték az ész helyére, a tudós a foliansoktól böngezte a természet helyett és sokkal fontosabbnak tartotta a régiók véleményének idézetét, mint a természet tüneményeinek észlelését. Ha tekintjük a középiskolai oktatást, nem bontakozott ki a középiskolai oktatást, nem bontakozott ki a középiskolai oktatást. — Hisz ma is az egyetemre és műgyetemre való előkészítés cselje, a tekintély foglalja el az önálló gondolkodás helyét, ma is a multhoz tapad, a nélkül, hogy a jövőre tekintene.

A világi és egyházi abszolutizmus a középiskolai oktatás rendszerét a saját cseljéi érdekében dolgozta fel. Hazánkban a reakció a Bach-korszakban abszolutisztikus tendenciával hozta be, hogy az abszolutizmusnak az intelligenciában engedelmes közegeket és egy szolgalelkű, könnyen megtörhető népet teremtsen.

En azt hiszem, hogy azon vád, melyet hozzánk sújtottak, hogy mi az ódiságot képviseljük, és önk képviselik a jövőt, teljesen elesik, és vissza háru önkre, mert egy ily törvényjavaslat nem biztosítja a jövőt; az ifjúságot pedig nem a jelennek kell nevelni, de a jövőnek, mert a jövőnek lesznek munkásai, mert az ifjúság nem egyéb, mint ígérlet a jelenből a jövőnek. Önk ezen ígérlet megamisták, a jövőt megmergezik. (Ugy van! a szélső balon) Nem fogadom el a törvényjavaslatot, pártolom a különvéleményt. (Elénk tetszés és helyeslés a szélső balold.)

Külföldi dolgok.

Gorcakov halála életének foglalkoztatja a politikai köröket, főleg a legújabb hírek folytán. Gorcakov herceg, mint beszélük, nem természetesen halállal mult ki, hanem mérgezés áldozata lett. A táviratok szerint a halál okáról ott a legszeszenciósabb hírek keringenek; azt hiszik, hogy kénnel mérgezték meg. Nemrég a herceg ebéd után nagyon rosszul lett s erős hányás fogta el. Allitól már akkor meg akarták mérgezni. A valóság azonban nehezen lesz kideríthető. A hírekre főleg az adott alkalmat, hogy azon villát, melyben a herceg Baden-Badenben lakott, a legutóbbi időközéig nap-pal számos rendőr őrizte. A gyanus hírek folytán Gorcakov holttestét tegnap felboncolták. A bírói vizsgálat foly.

M a k o w volt orosz belügyminiszter öngyilkosságát követelt el, mivel egy nagy csalásban részt vett.

nyakat, ha nem boritanám tüzes ajkaimmal, azt kellene hinnem, hogy vérem nem kering, szivem nem dobog többé. Hogy szeretni fogom-e igen, örökké ha úgy tetszik, míg csak meghalok: és ha úgy tetszik, csak egy óráig, csak egy percig, mert egy pillanat az ön szíreméből többet ér ezer örökkévalóságnál. Bár csak itt tarthatnám karjaimban, beklemlre szorítva, hogy éreznem, lelkem mint szívárog át e földöntuli lénybe, melynek átka is áldássá válnék bizonyny!

Pál szavait tettel akarta kísérsni. Csókjaival akarta borítani a szép özvegy arcát, hattyunyakát. De a női nem kaczeréságának teljes érvényesítésével Eveline odalép a virágtartóhoz, levágja a legszebb rózsát és mosolyogva szivja be annak illatát.

— Eleg, mondá. Szerelémről majd később beszélünk. Most azt szeretném, hogy ön elmondana valami mulattató történetet, a melyt elődeink szerettek hallani, de a melynek hallatára a nőnek ne kelljen arcát legezzeje mögé rejtjen.

Pál kissé meglepetett. Ugy érezte magát mint a kis gyermek, kitől elveszik a cukrot, midőn épen jót akar harapni belőle. De mindamellét a hü rabszolgá alázatosságával meghódolt e szeszélynek is.

— Lehet már vagy öt éve, de egy emlékszem rá, mintha ma történt volna, hogy egyik szomszédom, tán épen a Pista gróf, vadászatra ment erdeibe. A parkon keresztül haladva, a legárnyasabb helyek egyikén, a legpuhább pázsiton piros-pirosz ágcsu leányt lát heverni, kit a nyár heve ellankasztott és álomba szenderült. A gróf mindig tisztelője

P é t e r v á r r ó l jelentik, hogy a mású második felében végemenendő moszkvai koronázási ünnepeleknél — legújabb intézkedés szerint — a bécsi és berlini udvarokat az illető uralkodó házak tagjai fogják képviselni.

A z a l p r ó f é t á r ó l régen nem jött már hír. Csapatáival barangolt össze-vissza. Most a „Daily News”-nak távirják Chartumból, hogy Abel-el Kadir pasa ottani kormányzó fényes győzelmet vívott az alpróféta hordái fölött, melyek 3000 halottat és sok foglyot vesztettek.

UJDONSÁGOK.

A debreczeni függetlenségi kör a következő férfiakat választotta választmányi tagokul; rendes tagok: Alföldi Gábor, Beke Mihály, Csobán József, Cseh János, Csórián József, Dávid Mihály, Herczeg János, Jámor István, Jeni József, Keszei János, Keszei József, — Kertész István, Kertész János, Kertész Mihály, Kiss Balint, M. Kiss István, Kovács Lajos, Kulcsár József, László Alajos, Dr. Legányi Gyula, — Lisztes János, — Nagy Bálint, Dr. Ozori István, Óri Mihály, Somogyi Pál, Szőke István, Thalyver Alajos, id. Zold János, Varkoly József, Vértési Lajos. **Póttagok:** Bundi Péter, Bácsi András, id. Banki István, Báthori Imre, Ekl Imre, Futó Mihály, Király Lajos, Ménes András, Mészáros János szígyi. Mészáros János, Sebes György, Szegedi János.

Nyilvános köszönet. A debreczeni ipar és kereskedelmi bank és a debreczeni ipar-egyesületi takaréks és hitelintézet az 1848.9. ki hónapok debreczeni együletének 10—10. forintot voltak kegyesek adományozni. A kegyes adakozó intézeteknek jótékonyágukról, hazafias és a nagy mult iránt kegyeles érzületükről tanuszkodó kegyes adományaik egy-letünk ösztint, tiszteletteljesen megköszöni. Virágoznak intézeteik! Debreczen, márcz. 14. A debreczeni 1848/9-ki honvédegyület.

Öllözés. (A „Debreczeni Ellenőr” tegnapi számából) A véres párbaj című ujdonság lapunk tegnapi számában tudtunk nélkül és az igazsághoz nem egészen hűen előadva jelent meg. — V é r t e s i A r n o l d a „Debreczeni Ellenőr” felelős szerkesztője — K a r c z a g V i l m o s a „Debreczeni Ellenőr” főmunkatársa.

Köszönetnyilvánítás. A keresk. ifj. önképző egyesülete részére, a debreczeni ipar és keresk. bank t. igazgatósága 20 frt. Vági Sámuel ur 5 forintot adományozni méltóztat, melyért fogadják hálás köszönetemet. Az egyesület nevében V á g ó A n d o r pénztárnok.

Hogy támadhat tűz a színházban. Sok véletlen apró balesetnek lett már áldozata egy egy színház. Ki tudja, az aradi színház katasztrófáját is mily csekélyeség idézte elő. Közélebb a meiningeni udvari színházat is majdnem ez a szerencsétlenség érte. A nyár folyamában a csillár fölötti szelelő lyuknál madarak fészkeltek meg magukat. A fészkek a teli-sai-on alatt meggyult és egy támlásszékre hullott. Szerencse, hogy még az előadás előtt történt, a szolgák még ideje korán vették észre és eloltották a meggyult széket.

Nagy havazásokat jelentett egy temesvári távirat vasárnap Delmagyarországból. Több helyen megakadt a közlekedés. Fehértéplomen e miatt el kellett halasztani az országos vásárt. A vasuti vonatok is késedelemmel érkeztek.

Jubiläum. Az első magyar általános biztosító társaság tegnap ünneplé meg negyedszázados évfordulóját. Déléltől 10 órakor a társaság gyülesterében gyűltek össze a társaság központi hivatalnokai, a vidéki főügy-nökségek küldöttei. Ezeknek kívül megjelentek

Somssich Pál elnök, Harkányi Frigyes és Fuchs igazgatók is. — Az első összejövetel cselje volt egy emlék átadásával megtszteni az igazgatót: Lévyt Henriket. Ez emlék Ben-czur Gyula műve, nagy olajfestmény, mely az alapítók jól talált arczépeivel a társaság 1857-diki alakuló közgyűlést ábrázolja. A tisztviselők nevében Ormódy Vilmos helyettes igazgató üdvözölte Lévyt, mi közben az érdekes történelmi nagy méretű kép lelepleztetett, melyen az alapítók: Deák Ferencz, Eötvös József b., Károlyi György g., Somssich Pál, Ap-ponyi György g. és a többi alapítók elelthien vannak ábrázolva. A tisztviselők üdvözölése után megjelent az igazgatótanács, Somssich Pál elnökkel élén, ki üdvözölő beszéd kíséretében az igazgatóság ajándékát, — egy művés-zeti kivitelű ezüst asztaleket — nyújtott át. A társaság jubiláris közgyűlése délután 4 óra-kor volt, melyet az „Angol királynő”-ben disz-lakoma követett.

A csángók. Nagy György kormánybiz-tos Budapestre érkezett, hogy ott a végleges lépéseket megtegye a bukovinai magyarok ha-zatelepítése ügyében. Valószínű, hogy az ügy végrehajtására az illető segélybizottság biztost küld ki a helyszínére.

Gyalokay Antal meghalt. Ki ne ismerte volna Bihar megye és Nagyvárad város e ne-vezetes alakját? Egykor a közönségnek hatal-mas ellensége volt, s kiváló szónoki erejével ostorozta a kormánypartot, hódította sok em-bert a függetlenségi eszmék táborába. De ké-sőbb — még életében „csendes emberre” lett. Életéből ezeket írják a Biharban. Gyalokay Antal e hó 10-én Margittán rövid szenvedés után elhunyt. Gyalokay Antal az 1848—49-iki szabadságharcban Biharvármegye központi szolgabírája, később 1861-ben Nagyvárad város főbírája volt. Az újabb alkotmányosság beállta után, mint a megyei és városi törvény-hatósági bizottságok tagjai mindkét helyen ve-zérszerepet játszott. Akkor, mikor még a tör-vényhatósági közeletet tevékenyebb, pezsgőbb szellem ébrentartotta. Gyujtó hatású szónoklataival akkoriban gyakran fellépett a gyűléstermek-ben. Alig volt közérdekű dolog, a melyben ő ne szerepelt s tevékeny részt ne vett volna. Az ekkor keletkezett megyei és városi köz-hasznu egyletek mindannyiának részt vett ala-pításában. Előtte volt a nagyváradi dalárdá-nak 1872-ben, midőn az országos dalártnne-pély Nagyváradon tartottat meg s az ő buz-gólkodó fáradozásainak köszönhető, hogy az oly kiváló sikerű volt. Sok even keresztül el-nöke volt a városi szünügyi bizottságnak is, s mint ilyen buzgó tevékenységet fejtett ki. 1868-ban, midőn a közégi iskolák felállításá-ról volt szó, heves harcok folytak az ellen, hogy Nagyvárad város a közégi iskolákat fel-állítsa. Ritóok Zsigmond és Gyalokay Antal voltak azok, kik a legnagyobb tevékenységet és buzgalmat fejtették ki ez ügyben, melyet diadalra is segítettek. A kath. kongressuson Nagyvárad város egyik képviselője szintén Gyalokay Antal volt. 1875-ben, midőn Lukács György akkori polgármester a belügyministe-rumhoz hivatott egy tekintélyes párt Gyal-okay Antalt léptette fel a polgármesteri állásra s csak pár szavazaton mult, — hogy nem ő lett megválasztva. — Ez idő óta mindinkább visszavonult a közeleti szereplés teréről s is-mét ügyvédi hivatásának adta magát, — mely-ről egy időben csaknem egészen lemondott. — Később magán körülményei kényszeríték őt arra, hogy Nagyváradot ide hagyja s Margit-tán telepedjek le. Az egykor oly lázas tevé-kenységgel működő és nagy népszerűségnek örvendő férfitu akaraterejét, tevékenységi ked-vét elvették a viszonyok, melyek mostohaságát neki is keserűen kellett tapasztalnia. Ehez jár-ult még, egy szerencsétlen elesés következté-ben beállott lábtörése, mely sokáig az ágyhoz szegte őt, de a melyből felepült. Egy rövid ideig tartó, váratlan betegség volt az, mely a

mincs valami hordozható kinzó eszközm, a tisztélet pedig tiltja, hogy bevezessem e ked-ves szobát. De hát kell e még annak más próbát is kiállnia, ki elbirta viselni az ön szem-tűtét?

Evelinet e tökéletes bók annyira meg-lepte, hogy a felelettel gondolkoznia kellett. Egyszerre csak mintha perzselt bór szagát érezné, hirtelen megfordul. Ekkor látja, hogy gyermekes ügytelenséggel csöppenként Pál kezére hagyta folyni a pecsétviaszkot és Pál mindez idő alatt zavartalan nyugalommal be-szél; de Eveline fenéig akarta ürítettetni vele az ürömpoharat.

— Nos, egyszerű ember léte, méltó társa lehet Porciának! gyors fel fogásu, tud engedelmeskedni, egyszerűval érdemei elismerésre méltók. De az amerikai szemlettől na-gyon is áthatott napjainkban nem bízhatunk többé a szép szavakban. Be tudná-e bizonyi-tani, hogy szükség esetén a tettek embere?

— Kétségtől, asszonyom, szólt Pál és megragadva a szép asszonyt, karjaiba zárta! Hiába szabadkozott. A csókok árja elfojtá ki-áltásait, és végre is „csókra csókot adok én — kapok én.” Így került szíre négy fal kö-zött a halhatatlan szünm, melynek címe „A farkas és a bárány.” De mégis a bárány ette meg a farkast és a farkas szívesen engedett. Ut majd a bosszu órája és annál edesebb ér-zés csakugyan nincs.

Banville.

ember tegnap lenni járt. M ősszezuza. S z á n t a i pártfogás al- * Drá de Versailles Frankot kap bankjegyekb tét tenni, v pinczében re a bankjegyét tott papírdol mert bankjeg rokban egy bankjegyeket cséjére semm kitott bankje * Az ép lenti, az épít nyokat óltene ságnak a f. é szesen három delyt adott k egyemeletes szintes épüle letre 234-ét. végül 234-let építkezések előtt, 102 há * A cz rint Larisch melve, hogy koronázason rendkívüli na gróf ki ura mint tíz éve got Fialat k viseltetett a

tassa eszükbe nyomorúságunkat, földi gyarló-ságunkat. — Asszonyom, felelt Pál, valjón önbem nem minden gondolat, fény, szellem e, — és ha nem a lélekből, honnan jöhetne a gyorsan tűnő sugár, mely oly edesen száll ajkai felől? Igen, ez a szellem az, melyet csak én láthatok, mely hasonlít a csillagok által dicsfényvel övezett örökszépséghez, melyet önkivitelben bámulok és melynek minden egyes nyilatkozata istenibb, elragadóbb a tündéri zene hangjainál is. De van e szavakra szükség? Ha nem is hallom hangját, ha szememet lezárva, nem lát-hatom többé elbájoló mosolyát, szemem ragyogá-sának mennyei tűzét, már a tudat, hogy ön jelen van, oly önzetlen örömet, lelkesedést szül bennem, hogy meg tudnám mászni az örök hó-val fedett hegyormokat, hol legfőlebb egy-egy madár száll alá az aetherből, honnan az an-gyalok is önt bámulják elragadtatásukban.

— Jól van! szólt Eveline, mint valami kis leány, ki eldobja az egyik játékszerét, hogy egy másik után nyuljon. Most pedig — de jól figyeljen, — a nélkül hogy megfede-keznék a nekem tartozó tiszteletről, mit kül-önben oly jól tud kifejezni, udvaroljon nekem kissé emberesebb és előkelőbb módon.

— Asszonyom, felelt Pál, egyedül va-gyunk egy bezárt szobában, melynek illata el-bódít. E legegőben amorettek uszkálnak és mindegyikük azt sugja: Ragadd meg az alkalmat. Balgaság lenne, ha nem s eretnénk egy-mást. Az ön biborajka csókra csóbít, mely vá-lasz gyanánt is csókot akar. Picziny lábai és kezei örüllté tesznek; haja elvakit, mintha arany eső lenne. Látva e szemeket, e hattyu-

még er... az élet... * 15-ikét... t e r... nevezet... gúnkre... kiváló... tünde... bucsut... les the... folytan... közönsé... lett van... az előd... * S... b a t i J... mel láth... tartó be... nála, s... bekre... partköl... viselteti... az igaz... isten ör... kára, ho... védelme... * A... V-ik o r... munkaki... volt, a d... határozat... me g t a... készségg... endőket... titkár ál... sen idev... reczeni i... Edénél m... lenlelébe... magát a... vonatkoz... zatérve a... A v a n d... l i t á s a... napjaira... vonattal h... * B... mívelési... utra indu... bikákat m... ből kevés... * A... héten má... buzát az... vetőmagva... kaphatók... seg minél... stilet tagja... * N... miniszteri... sület által... folyamot, m... delután 2... belső tamin... kik az elő... ma székül... ezen teljes... szerőli is a... folyamot a... * IIB... városkájáb... teg. Most h... * Reg... nemrég egy... adott el e... közt egy... hölg re né... tartalmazott... magolt, a... hölgy ferjén... indított ne... * Kar... ember tegn... lenni járt. M... összezuza. S z á n t a i pártfogás al- * Drá de Versailles Frankot kap bankjegyekb tét tenni, v pinczében re a bankjegyét tott papírdol mert bankjeg rokban egy bankjegyeket cséjére semm kitott bankje * Az ép lenti, az épít nyokat óltene ságnak a f. é szesen három delyt adott k egyemeletes szintes épüle letre 234-ét. végül 234-let építkezések előtt, 102 há * A cz rint Larisch melve, hogy koronázason rendkívüli na gróf ki ura mint tíz éve got Fialat k viseltetett a

Harkányi Frigyes és — Az első összevetel...

gy György kormánybiz-

meghalt. Ki ne ismerte

Nagyvárad város e ne-

Antal az 1848-49-iki

harvanygye központi

szőlő- és városi törvény-

Antal az 1848-49-iki

Antal az 1848-49-iki

Antal az 1848-49-iki

Antal az 1848-49-iki

Antal az 1848-49-iki

Antal az 1848-49-iki

Antal az 1848-49-iki

Antal az 1848-49-iki

Antal az 1848-49-iki

Antal az 1848-49-iki

Antal az 1848-49-iki

Antal az 1848-49-iki

Antal az 1848-49-iki

Antal az 1848-49-iki

még erőteljes alig 93 éves férfút kiszóltotta

Színházunkban is megünneplik március

Személyi hír. Beteg barátunk Sz o m b a t i J á n o s,

Az iparos ifjúsági egyletek ez idei

Békési László gazdasági tanár a föld-

A debreczeni gazdasági egyesület e

Népszerű sajtóközvetítés. A földmívelési

118 éves nő el Franciaország egyik

Regény pár sorban. Egy vidéki orvos

Karját vasszó. Ménes Péter nevű fiatal

Drága egerfészek. Párisban az avenue

Az épülő Szeged. Mint a Sz Napló je-

A czár-koronázáshoz. Bécsi lapok sze-

nyom, szólt Pál és

nyom, szólt Pál és

nyom, szólt Pál és

nyom, szólt Pál és

nyom, szólt Pál és

nyom, szólt Pál és

a Belcredi-miniszteriumban a pénzügyi tárczát

A szegedi árvíz negyedik évfordulója

Napoleon Jerome herceg legutóbb vi-

isház egyik ablakánál húzódik meg a kita-

A rendező bizottság.

Humor.

A kitagadott.

CSARNOK.

GAZDASÁG, IPAR, KERESKEDELEM.

Holnapra.

Március 15-iki ünnepély.

Össze szedi a kisláda fenekéről, azt az

Ma napról kezdve március hó 21-éig a hus

Színház. A debreczeni színpadon hol-

Szerkesztői posta.

1883-iki friss töltésű szolvai savanyu-viz,

diszesen kiállított üvegekben kapható: CSANAK JÓZSEF fűszerkereskedésben.

Jertek polgárok, s a nagy nap emlé-

X. ur először szállt tengerre. Nézi bá-

Sári néni: — hát a kend fia boldog

Juczi néni: — Nincs semmi baja, csak

Sári néni: — Az a felesége hibája.

Juczi néni: — De hiszen nem baj még

Ha a jó vadász elveszti kutyáját és a fe-

Igen, összeszedi mindenét, és visszamegy

El van reá készülő, hogy nem jó sziv-

Tudja ő azt nagyon jól, de legyőzi azok-

Kedvesebb neki az a kopott karos szék

Emlékszik nagyon jól, mintha ma történt

Vissza emlékezik gyermek évtire, arra a

Tudja ő azt nagyon jól, és hiszi, hogy

Össze szedi a kisláda fenekéről, azt az

Ma napról kezdve március hó 21-éig a hus

Színház. A debreczeni színpadon hol-

ház egyik ablakánál húzódik meg a kita-

Felre hajta délig nyitó bokros lombját

Talán? Megrázkodik egész lényében.

Reá borul az ablak fehér párkányára s

Halkan megnyílik a kis szoba ajtaja,

idős nő lép ki rajta. Eszre vette az ablak

A hazatért nem szól semmit, csak egy

A sikolyra figyelmes lett a közönség,

Edes öregem... sietett feleje a fe-

Aztán zokogva elbeszélte, hogy vendég

érkezik a hához, kit régen, nagyon régen

— Csak nem az a leány, kérdé az öreg?

— És ha ő volna?

— Akkor vissza üldözöm oda, a hon-

— De ha ő maga kérne személyesen.

Alig ejté ki e szavakat ajakán, előlép az

a leány a rejtekeblől és szótlanul megragadja

